

Kod ucznia.....

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla gimnazjalistów
Rok szkolny 2013/14
Etap rejonowy – 6 grudnia 2013 r.

Suma punktów:

Miejsce na metryczkę:

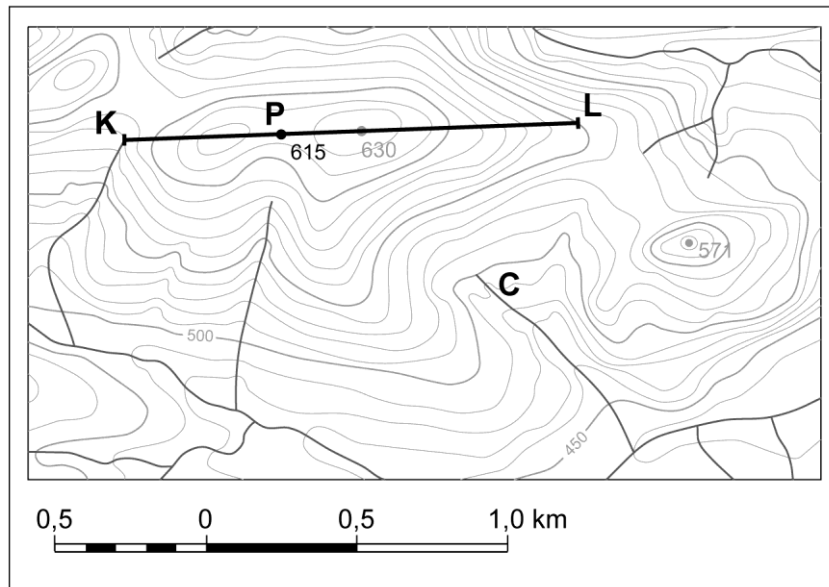
Drogi Gimnazjalisto!

1. Przed Tobą zestaw **30** zadań konkursowych zamieszczonych na 16 stronach arkusza konkursowego.
2. Na rozwiązanie zestawu masz **90** minut. Piętnaście minut przed upływem tego czasu zostaniesz o tym poinformowany przez Komisję Konkursową.
3. Za bezbłędne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **72** punkty.
4. W zadaniach, w których masz wskazać prawidłową odpowiedź, **zaznacz kółkiem** literę odpowiadającą właściwej informacji.
5. Pracuj uważnie, używając długopisu. Odpowiedzi udzielane przy pomocy ołówka nie będą oceniane. Możesz go używać jedynie do sporządzenia przekroju i w brudnopisie zamieszczonym na ostatniej stronie arkusza.
6. **Informacje zapisane przez Ciebie w brudnopisie nie podlegają ocenie.**
7. **Nie podpisuj** kartek imieniem ani nazwiskiem.
8. Pamiętaj, aby **nie używać** korektora. Jeżeli się pomylisz, **błędna odpowiedź przekreśl symbolem X.**
9. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
10. **Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu** będzie traktowane jako błędna odpowiedź.
11. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
12. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym (w tym np. włączenie się dźwięku telefonu komórkowego) spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia i satysfakcji z uczestnictwa w konkursie.

Autorzy zadań i Organizatorzy konkursu

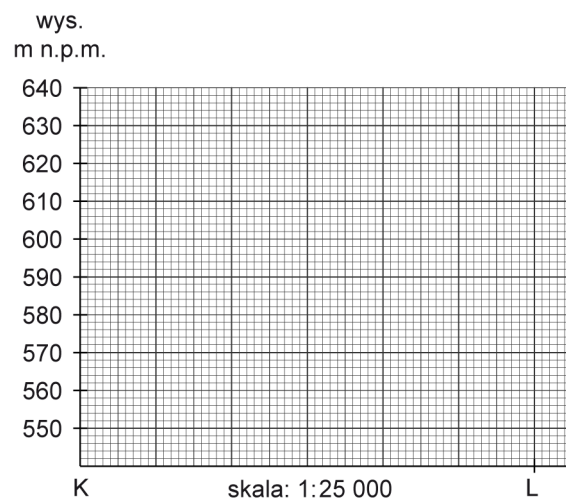
Na podstawie zamieszczonej mapy wykonaj zadanie numer 1, 2 oraz 3.

Zadanie 1. (0 – 3)

Wykonaj przekrój topograficzny wzdłuż zaznaczonego na mapie odcinka KL. Na linii przekroju zaznacz położenie punktu P.

Uwaga: skorzystaj z załączonego paska papieru.

Zadanie 2. (0 – 2)

Wykonaj polecenie. 2.1. oraz 2.2

2.1. Oblicz wysokość względną ujścia ciekłu oznaczonego na mapie literą C w stosunku do jego źródła. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

2.2. Oblicz długość ciekłu C w terenie. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

Zadanie 3. (0 – 1)

Zaznacz poprawne zakończenie zdania.

Punkt oznaczony na mapie literą P jest położony

A. w dolinie.

B. na przełęczy.

C. w kotlinie.

D. na wierzchołku.

Zadanie 4. (0 – 1)

Wielki Mur Chiński ma długość około 2400 km. Oblicz, jaką długość zajmuje sygnatura tej budowli na mapie w skali 1 : 10 000 000. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

Zadanie 5. (0 – 1)

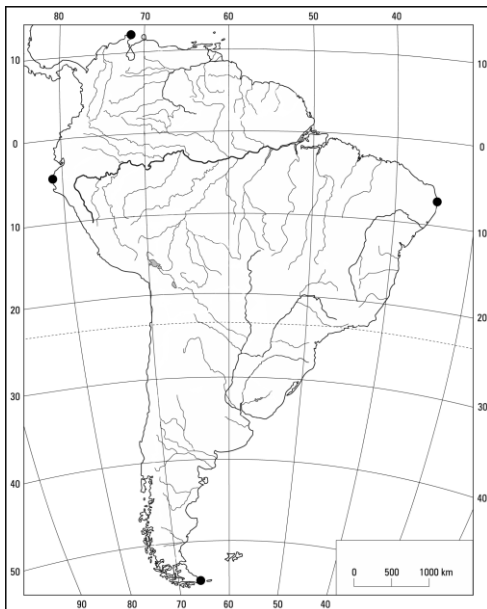
Spośród podanych zaznacz jedno bledne dokończenie zdania.

Jeżeli w południe słoneczne gnomon nie rzucał cienia, to oznacza, że obserwacja prowadzona była

- A. 21 września na równiku.
- B. 22 grudnia na zwrotniku Koziorożca.
- C. 22 czerwca na zwrotniku Raka.
- D. 22 grudnia na równoleżniku 40°S.

Zadanie 6. (0 – 3)

Korzystając z podanych informacji wykonaj polecenie 6.1. - 6.3.

Skrajne punkty Ameryki Południowej	Współrzędne geograficzne
Przylądek Horn	56°S, 67°W
Przylądek Pariñas	5°S, 81°W
Przylądek Gallinas	12°N, 72°W
Przylądek Branco	7°S, 35°W

6.1. Oblicz w stopniach rozciągłość równoleżnikową Ameryki Południowej. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

6.2. Oblicz w stopniach rozciągłość południkową Ameryki Południowej. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

6.3. Oblicz w kilometrach (z dokładnością do jednego miejsca po przecinku) rozciągłość południkową Ameryki Południowej. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź km

Zadanie 7. (0 – 6)

Korzystając z własnej wiedzy oceń prawdziwość informacji zawartej w każdym zdaniu wstawiając znak ✓ w odpowiedniej komórce tabeli.

Zdania		Prawda	Falsz
A.	Tundra nie występuje na Antarktydzie.		
B.	W Kopenhadze (56°N; 12°30'E) Słońce góruje w tym samym momencie co w Rzymie (42°N; 12°30'E).		
C.	La Plata – to deltowe ujście rzeki Parany do Atlantyku.		
D.	Największa powierzchnia depresyjna na świecie (około 100 tys. km ²) obejmuje ponad połowę Niziny Nadkaspjskiej.		
E.	Lessowa Wyżyna Ordos z trzech stron jest ograniczona doliną rzeki Huang He.		
F.	Spośród wszystkich kontynentów najbardziej rozwiniętą linię brzegową posiada Antarktyda.		

Zadanie 8. (0 – 1)

Zaznacz prawidłowe dokończenie tekstu.

Felix Baumgartner w październiku 2012 roku pobił światowy rekord skoku z wysokości (około 39 km). Dokonał tego wyskakując z kapsuły balonowej, która znajdowała się w

- A. troposferze
- B. stratosferze
- C. ozonosferze
- D. mezosferze

Zadanie 9. (0 – 2)

Na zamieszczonej mapie Ameryki Południowej zaznacz strzałkami kierunek pasatów na półkuli północnej oraz na półkuli południowej uwzględniając siłę Coriolisa.

Zadanie 10. (0 – 2)

Skreśl zbędne wyrazy tak, aby tekst zachował logiczną całość i zawierał prawdziwe informacje.

U podnóża północnych stoków Himalajów występuje **mniejsza/większa** roczna suma opadów niż po południowej stronie tych gór. Jest to spowodowane położeniem **w zasięgu monsunu zimowego/ w cieniu opadowym**.

Zadanie 11. (0 – 1)

Skrajne południki Brazylii to: $73^{\circ}39'W$ na zachodzie oraz $34^{\circ}46'W$ na wschodzie. Oblicz w ilu strefach czasowych leży ten kraj. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

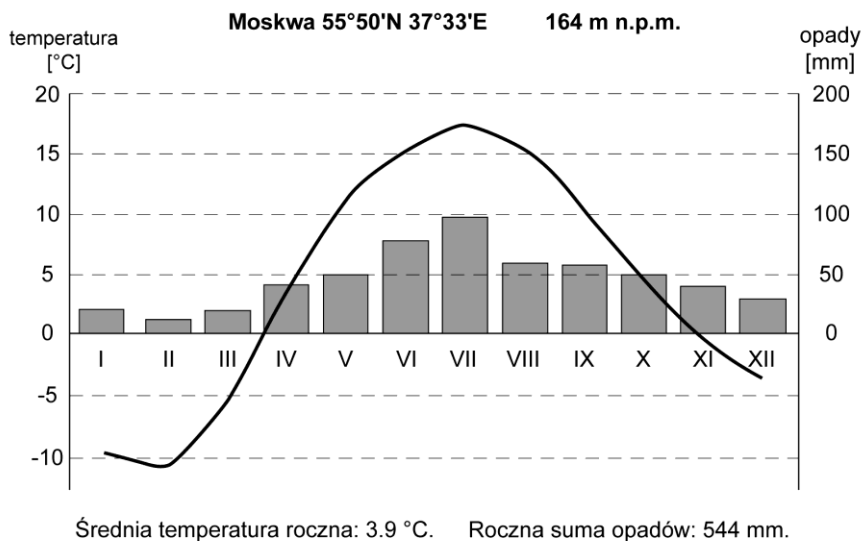
Zadanie 12. (0 – 3)

Spośród podanych lat zaznacz te, w których luty miał 28 dni.

- A. 1700 r. B. 1886 r. C. 1908 r. D. 1974 r. E. 2000 r.

Zadanie 13. (0 – 2)

Korzystając z zamieszczonego diagramu klimatycznego wykonaj polecenie 13.1. oraz 13.2.

13.1. Oblicz odsetek rocznej sumy opadów w Moskwie, które stanowią opady śniegu. Przyjmij, że od 1 listopada do 31 marca opady występują tylko w postaci śniegu. Wynik zapisz w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

13.2. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Ile dni trwa w Moskwie okres wegetacyjny?

- A. około 90 dni
B. około 180 dni
C. około 70 dni
D. około 250 dni

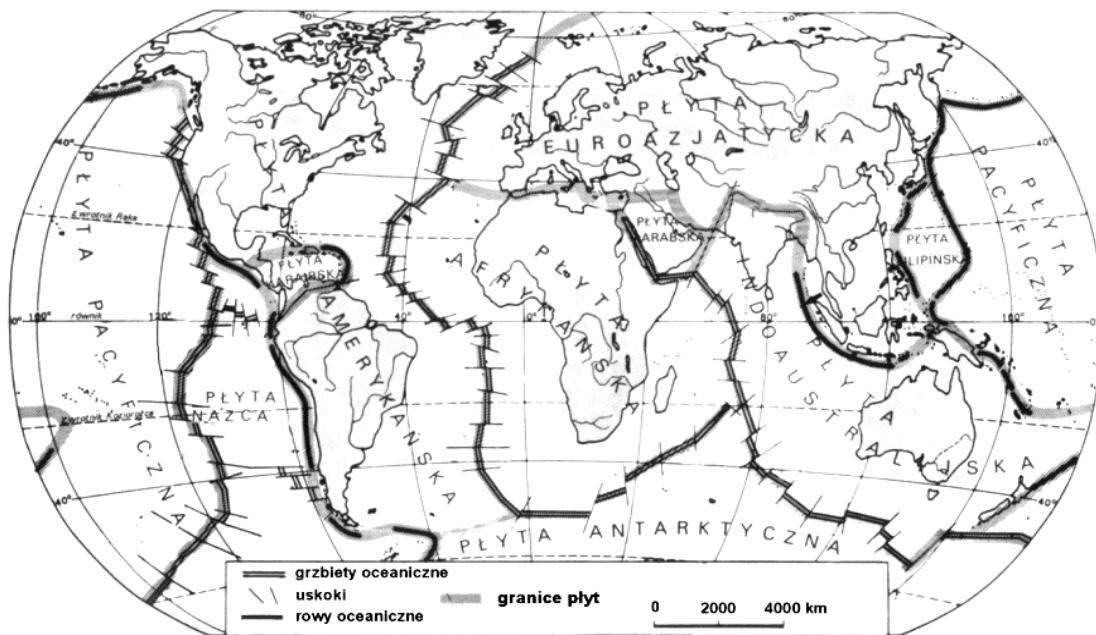
Zadanie 14. (0 – 1)

Oblicz, na jakiej wysokości n.p.m. w Alpach temperatura wilgotnego powietrza wynosić będzie 0°C, jeżeli w tym czasie na poziomie morza termometr wskazywał + 18°C. Uwzględnij zmianę temperatury powietrza o 0,6°C na 100 m wysokości. Wynik **zapisz** w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

Zadanie 15. (0 – 3)

Na podstawie zamieszczonej mapy **uzupełnij** zdania.

A. Islandia leży na granicy płyt i

B. Madagaskar leży we wschodniej części płyty

C. Wulkany Jawy są efektem naprężeń występujących na granicy płyt
i

Zadanie 16. (0 – 1)

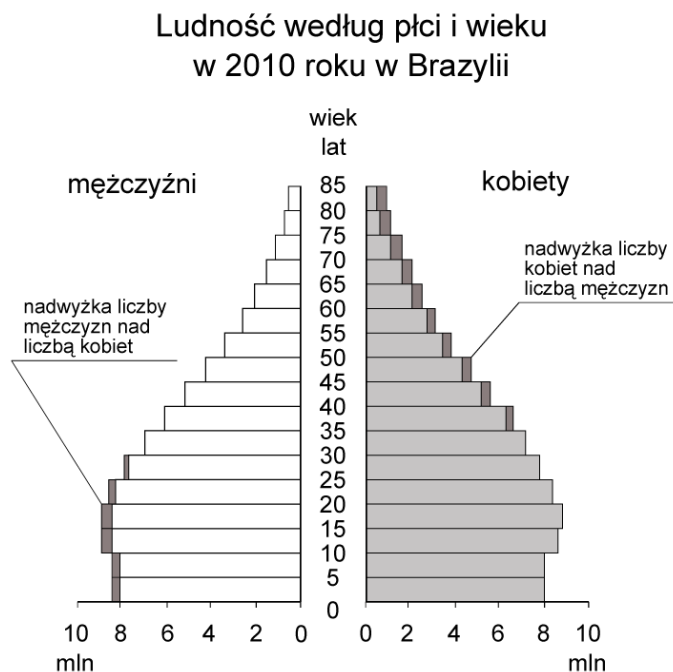
Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Które z wymienionych państw ma najmniejszą powierzchnię?

- A. Australia B. Chiny C. Kanada D. Stany Zjednoczone

Zadanie 17. (0 – 2)

Na podstawie piramidy płci i wieku ludności Brazylii (2010 r.) wykonaj polecenia 17.1 oraz 17.2.

17.1. **Oblicz** liczbę mieszkańców Brazylii w wieku 40 – 45 lat. Wynik **zapisz** w miejscu przeznaczonym na odpowiedź.

Odpowiedź

17.2. **Odczytaj** na wykresie, w jakim wieku była grupa ludzi, w której liczba kobiet równała się liczbie mężczyzn. Odpowiedź **zapisz** poniżej.

Odpowiedź

Zadanie 18. (0 – 1)

Zaznacz odpowiedź, która poprawnie określa termin **barchan**.

A. wielbłąd dwugarbny

B. wielbłąd jednogarbny

C. rodzaj wydmy

D. typ wybrzeża

Zadanie 19. (0 – 4)

Wskaż w trzeciej kolumnie tabeli dokończenie każdego zdania zaznaczając odpowiedź A lub B tak, aby zdanie prawidłowo wyjaśniało wybrany termin.

L.p.	Wyjaśnienie	Termin
1	Procentowy udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności regionu, państwa lub kontynentu nazywany jest	A. współczynnikiem urbanizacji. B. urbanizacją.
2	Osoba w nowym miejscu pobytu, do którego przybyła na stałe lub na pewien czas nazywana jest	A. emigrantem. B. imigrantem.
3	Różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w danym kraju na 1000 mieszkańców to	A. przyrost rzeczywisty. B. współczynnik przyrostu naturalnego.
4	Ilość uzyskanych płodów rolnych z jednostki powierzchni pola określana jest jako	A. plony. B. zbiory.

Zadanie 20. (0 – 3)

Spośród podanych informacji zaznacz trzy, które charakteryzują konieczne warunki do powstania lodowca.

- A. położenie granicy wieloletniego śniegu powyżej 2000 m n.p.m.
- B. ujemna średnia roczna temperatura powietrza
- C. występowanie w podłożu granitów
- D. ukształtowanie terenu umożliwiające gromadzenie się śniegu
- E. roczne opady śniegu większe niż jego topnienie i parowanie
- F. bardzo duża powierzchnia pola firnowego

Zadanie 21. (0 – 3)

Do każdego stwierdzenia podanego w pierwszej kolumnie wskaż w trzeciej kolumnie prawidłowe uzasadnienie wybierając spośród A – C.

Stwierdzenie		Uzasadnienie
I. Gleby górskie mają małą zawartość próchnicy	ponieważ	A. w górach występują skały bardzo odporne na wietrzenie. B. warunki klimatyczne panujące w górach nie sprzyjają powstawaniu próchnicy. C. duże nachylenie stoków sprzyja spłukiwaniu wierzchniej części profilu glebowego.
II. W granitach nie zachodzą zjawiska krasowe	ponieważ	A. granity są skałami bardzo twardymi. B. granity nie rozpuszczają się w wodzie. C. granity powstały w głębi Ziemi.
III. Na przeważających obszarach pustyń gorących brak jest gleby	ponieważ	A. na piaskach nie może wytworzyć się gleba. B. warstwa zwietrzliny nie jest przetworzona przez organizmy. C. poziom wód gruntowych znajduje się bardzo głęboko poniżej powierzchni terenu.

Zadanie 22. (0 – 4)

Do podanych w tabeli opisów przyporządkuj po jednym typie gleby, wybierając spośród wymienionych poniżej. Uzupełnij ostatnią kolumnę tabeli.

bielice, czarne ziemie, czarnoziemy, mady, rędziny

	opis gleby	typ gleby
A.	żyźne gleby o dużej zawartości próchnicy powstały pod roślinnością stepów	
B.	gleby aluwialne, astrefowe, zajmują znaczne powierzchnie na obszarach ujściowych rzek	
C.	gleby o genezie polodowcowej, charakterystyczne dla strefy klimatu umiarkowanego, dominują m.in. w Polsce pod borami	
D.	gleby przesuszonych terenów bagiennych wskutek obniżenia poziomu wód gruntowych, przydatne do uprawy pszenicy, buraka cukrowego i kukurydzy	

Zadanie 23. (0 – 1)

Zaznacz nazwę państwa, na terytorium którego leżą podane poniżej miasta.

Kłajpeda, Kowno, Możejki, Taurogi

- A. Estonia B. Litwa C. Łotwa D. Rosja

Zadanie 24. (0 – 3)

Wymienionym obszarom Stanów Zjednoczonych przyporządkuj po jednej charakterystycznej dla danego regionu uprawie, wybierając z podanych poniżej. Zaznacz literę odpowiadającą danej uprawie.

- A. kukurydza B. bawełna C. ziemniaki D. owoce cytrusowe

1. Nizina Zatokowa A / B / C / D

2. Floryda A / B / C / D

3. Wielkie Równiny A / B / C / D

Zadanie 25. (0 – 4)

Które stwierdzenia prawidłowo charakteryzują Związek Australijski? Zaznacz odpowiednio T (tak) lub N (nie).

A.	W miastach i osiedlach typu miejskiego mieszka około 90% ludności kraju.	T	N
B.	Podstawę gospodarki stanowi górnictwo i rolnictwo.	T	N
C.	Ilość wydobywanych surowców jest mniejsza niż zapotrzebowanie kraju.	T	N
D.	W eksporcie kraju dominują maszyny i urządzenia.	T	N

Zadanie 26. (0 – 1)

Chiny w ostatnich latach zajmują pierwsze miejsce w świecie w wielu dziedzinach gospodarki. W której z wymienionych rodzajów produkcji rolnej kraj ten zajmuje dopiero czwarte miejsce w świecie? Zaznacz prawidłową odpowiedź.

- A. zbiory pszenicy B. zbiory ryżu
C. pogłowie bydła D. pogłowie trzody chlewnej

Zadanie 27. (0 – 4)

Które stwierdzenia odnoszą się do Arktyki, a które do Antarktyki? W ostatniej kolumnie zaznacz prawidłową odpowiedź.

I.	Znajduje się tu ogólnoswiatowy rezerwat przyrody.	A. Arktyka B. Antarktyka
II.	Zanotowano tu najniższą na Ziemi temperaturę powietrza: - 89,2°C.	A. Arktyka B. Antarktyka
III.	Żyją tu m.in. białe niedźwiedzie.	A. Arktyka B. Antarktyka
IV.	Morska część regionu nie ma uregulowanego statusu prawnego.	A. Arktyka B. Antarktyka

Zadanie 28. (0 – 4)

Które stwierdzenia prawidłowo charakteryzują działalność człowieka w Antarktyce? Zaznacz odpowiednio T (tak) lub N (nie).

A.	Antarktyda jest jedynym kontynentem, na którym nie ma stałego osadnictwa.	T	N
B.	W całej Antarktyce nie prowadzi się żadnej działalności gospodarczej.	T	N
C.	Tereny leżące na południe od równoleżnika 60°S stanowią międzynarodową własność i mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów pokojowych.	T	N
D.	Polska prowadzi badania naukowe w Antarktyce.	T	N

Zadanie 29. (0 – 1)

Zaznacz dokończenie podanego zdanie tak, aby zawierało prawdziwą informację.

Na Antarkydzie nie wydobywa się surowców mineralnych, ponieważ

- A. na tym kontynencie one nie występują.
- B. przykryte są zbyt grubą pokrywą lądolodu.
- C. zabrania tego międzynarodowe porozumienie w sprawie działalności gospodarczej w Antarktyce.
- D. przez cały rok występuje tu ujemna temperatura powietrza.

Zadanie 30. (0 – 4)

Na podstawie zamieszczonego tekstu odpowiedz na pytania znajdujące się poniżej.

[...] Jesienią 2006 r. ustronna Islandia znalazła się w punkcie zwrotnym. Wysoka na 198 m zapora Karahnjúkar przecięła rzekę Jökulsá á Dal, tworząc zbiornik o powierzchni 57 km². Jest to równocześnie źródło taniej energii dla nowej huty aluminium na wschodzie kraju, gdzie brakuje miejsc pracy. Wzbogacony boksyt importuje się z tropików, a gotowe aluminium trafia głównie do Europy. Ten projekt podzielił Islandczyków i wyczulił na sprawy środowiska. Zatopiono wówczas odległe pustkowie, przesiedlając stada reniferów i gęsi. Ekolodzy z całego świata potępilli budowę zbiornika jako atak na ostatnie dzikie ostępy kontynentu [...]

[...] Młodzi ludzie każdego lata przyjeżdżają ze stolicy kraju do wioski Bakkagerdi, gdzie pracowali kiedyś w przetwórni ryb, która zbankrutowała z powodu zanieczyszczenia przybrzeżnych wód i spadku ilości poławianych ryb. Naciskają na tworzenie nowych parków narodowych w celu rozwoju turystyki. Zwolennicy hutnictwa aluminium twierdzą, że jest ono niezbędne, by ożywić wiejskie regiony [...]

[...] Islandia ma dylemat – zachować nieskażony, surowy krajobraz czy też wykorzystywać kształtujące go geologiczne siły do wytwarzania energii? [...]

(Źródło: National Geographic Polska, nr 3 (102), 2008 r.)

30.1. Jaka bezpośrednia korzyść wynikła dla gospodarki Islandii z wybudowania zapory i utworzenia zbiornika na rzece Jökulsá á Dal?

Odpowiedź

30.2. Dlaczego ekolodzy potępilli budowę zbiornika na rzece Jökulsá á Dal?

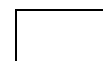
Odpowiedź

30.3. Dlaczego w okolicy wioski Bakkagerdi zmniejszyły się połowy ryb?

Odpowiedź

30.4. W jakim celu młodzi ludzie, o których mowa w tekście, postulują tworzenie nowych parków narodowych?

Odpowiedź

BRUDNOPIS